

MEE

Ondersteuning bij leven met een beperking

Jeugd

**Handreiking voor een intensieve en duurzame samenwerking
tussen gemeenten en MEE**

mee

Inhoud

4	Inleiding	16	Samenwerkings- en ketenpartner
6	Voor welke uitdagingen staan gemeenten?	19	Maatschappelijke partner
8	Wat kan MEE in het jeugdbeleid voor gemeenten betekenen en hoe?	22	Trainingen en consultatie
10	Partner van de cliënt	24	Feiten en cijfers

Handreiking voor een intensieve en duurzame samenwerking tussen gemeenten en MEE

Inleiding

MEE ondersteunt jaarlijks ruim 100.000 mensen met een beperking bij het meedoen in de samenleving. Omdat gemeenten de komende tijd veel nieuwe taken krijgen voor mensen met een beperking, kan MEE een belangrijke bijdrage leveren aan het gemeentelijk beleid.

MEE publiceert een aantal handreikingen waarin we ingaan op deze nieuwe taken en de wijze waarop MEE kan bijdragen aan het gemeentelijk beleid. Zo zijn er handreikingen over Passend Onderwijs en handreikingen waarin we (samen met andere organisaties) ingaan op de samenwerking tussen het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en Integrale Vroeghulp of over

de specifieke situatie van jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB).

In deze handreiking werken we nader uit hoe MEE een bijdrage kan leveren aan het gemeentelijk jeugdbeleid, specifiek voor jongeren met een beperking. Overal waar in deze handreiking 'jongeren' wordt genoemd, bedoelen we kinderen, jongeren en jong volwassenen.

Ontwikkelingen in het jeugdbeleid

De Rijksoverheid wil de verantwoordelijkheid voor het jeugdbeleid vanaf 2015 volledig bij de gemeenten leggen. Hierover bestaat brede politieke consensus. Zo komt de verantwoordelijkheid voor de totale hulpverlening aan jongeren te liggen bij de overheidslaag die het dichtst bij de burger staat. Gemeenten

kunnen straks integraal beleid voeren, waarbij zij het jeugdbeleid ook afstemmen met hun andere verantwoordelijkheden zoals de Wmo, Passend Onderwijs, etc. Daarnaast is het streven om met de inzet van lichtere vormen van ondersteuning en hulpverlening in de eigen omgeving te voorkomen dat zwaardere en duurdere vormen van hulpverlening nodig zijn. Daarmee worden de kosten van de hulpverlening beperkt en worden de wachtlijsten korter. Maar belangrijker is dat jongeren en hun ouders op die manier beter worden geholpen.

Doel van deze handreiking

Wanneer gemeenten verantwoordelijk worden voor het totale jeugdbeleid, krijgen zij ook te maken met jongeren met een beperking. In de beleidsbrieven

van de regering¹ over het jeugdbeleid, wordt daarbij nadrukkelijk gewezen op de verantwoordelijkheid voor jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB). Maar uiteraard geldt dit ook voor jongeren met een andere beperking. Gemeenten hebben nog niet veel ervaring met deze doelgroep en missen daardoor kennis over specifieke ondersteuningsvragen en op welke manier hierop het beste kan worden geantwoord (bejegening).

In deze handreiking laten we zien op welke wijze MEE gemeenten kan helpen bij het vormgeven en uitvoeren van het jeugdbeleid voor jongeren met een

¹ Zie hiervoor met name Kamerstukken 31839 nr. 142 en nr. 200.

beperking. Daarbij geven we eerst aan hoe MEE (ouders van) deze jongeren ondersteunt bij het vinden van oplossingen voor de vragen die zij tegenkomen. Met als doel: zo goed mogelijk mee kunnen doen in onze samenleving.

Belangrijke pijlers van de integrale ondersteuning door MEE zijn vroegtijdige signalering, duurzame (gezins)ondersteuning en gespecialiseerde ondersteuning als het moet. Daarbij staan de versterking van de eigen kracht en de inzet van het eigen netwerk voorop. Dit sluit goed aan bij de uitgangspunten van het nieuwe jeugdbeleid.

Daarna gaan we op hoofdlijnen in op de uitdagingen waar gemeenten voor staan en hoe MEE hen hierbij kan helpen. Vervolgens beschrijven we welke concrete dienstverlening MEE biedt op het niveau van de cliënt, in samenwerking met ketenpartners en als maatschappelijke partner. Dit illustreren we met casussen, projecten en methodieken.

Tot slot geven we informatie over aantallen jongeren met een specifieke beperking in relatie tot de omvang van de gemeenten. Hierbij gaan we uit van de doelgroep jongeren in de leeftijd tot en met 23 jaar.

Voor welke uitdagingen staan gemeenten?

In de voorgenomen wetgeving krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdhulp, inclusief specialistische zorg. Gemeenten hebben dan de zorg voor advisering, bepaling en inzet van aangewezen vormen van jeugdhulp op een laagdrempelige en herkenbare wijze. Zij zijn er straks verantwoordelijk voor dat belemmeringen die jongeren ondervinden in hun zelfredzaamheid en hun maatschappelijke participatie, worden gecompenseerd. Jongeren moeten in staat worden gesteld dagelijkse verrichtingen uit te voeren, hun persoonlijk leven te structureren en daarover zelf de regie te voeren².

Ten aanzien van jongeren met een beperking betekent dit concreet dat gemeenten er voor moeten zorgen dat:

- Ouders met zorgen over de ontwikkeling van hun kind een laagdrempelig adres moeten hebben waar zij met hun vragen terecht kunnen.
- Problemen bij kinderen en jongeren vroegtijdig worden gesignaleerd en dat daarbij wordt vastgesteld wat er aan de hand is.
- Lichte vormen van ondersteuning beschikbaar zijn waardoor ouders en kinderen met zo weinig mogelijk zware en dure voorzieningen zelf in staat zijn de regie over hun leven te voeren.

² Ontleend aan de tweede beleidsbrief van de regering, Kamerstukken 31 839 nr. 200 blz. 2 en 3.

- Waar nodig de juiste voorzieningen op alle levens-terreinen (zorg, onderwijs, arbeid etc.) beschikbaar zijn.
- Door afstemming en samenwerking tussen instanties als jeugd(gezondheids)zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning etc. een goede coördinatie van de voorzieningen plaatsvindt die binnen het gezin nodig zijn.

Daarnaast zullen gemeenten in het jeugdbeleid ook te maken krijgen met jongeren met een beperking die maatschappelijke overlast veroorzaken waarvoor een oplossing moet worden gevonden.

Wat doet MEE voor jongeren met een beperking?

MEE ondersteunt jaarlijks ongeveer 100.000 mensen met een beperking, waarvan meer dan de helft tot de categorie jeugd behoort. Daarbij kan het gaan om mensen met een (licht) verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronische ziekte, een stoornis in het autistisch spectrum of niet-aangeboren hersenletsel. MEE ondersteunt ook ouders met een beperking bij de opvoeding van hun kinderen. Vaak gaat het om kwetsbare gezinnen met complexe problemen die een groot risico lopen op maatschappelijke uitval en/of die overlast veroorzaken. De ondersteuning door MEE omvat alle levensterreinen, waardoor MEE een coördinerende rol kan vervullen.

De ondersteuning houdt niet op als de jongere meerderjarig wordt. Er zit dus geen hiaat in de dienstverlening.

Ouders van kinderen met een beperking hebben veel vragen. Wat is er met mijn kind aan de hand? Hoe moet ik omgaan met de beperking van mijn kind? Wat kan mijn kind wel en wat niet? Hoe vind ik een goede school voor mijn kind? Wat kan mijn kind doen in zijn vrije tijd? Hoe leer ik hem omgaan met vriendjes?

In een later stadium worden de jongeren zelf ook met vragen geconfronteerd. Hoe ziet mijn toekomst er uit? Zal ik een baan kunnen vinden en mijn eigen brood kunnen verdienen? Hoe ga ik een relatie aan en hoe houd ik mijn relatie in stand? Hoe kom ik aan geschikte woonruimte? Soms wordt ook de buurt of de samenleving met problemen rond het kind of de jongere geconfronteerd. Niet herkende beperkingen en niet begrepen gedrag worden soms als overlast ervaren.

De dienstverlening van MEE is erop gericht dat jongeren met een beperking naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. MEE-consulenten beschikken over specifieke deskundigheid van beperkingen, werken vraaggericht en levensbreed en kunnen in iedere levensfase, die weer nieuwe vragen met zich meebrengt, ondersteuning bieden. Zo wordt voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen. Belangrijk onderdeel van onze ondersteuning is bewustwording van de eigen capaciteiten en beperkingen, zodat jongeren en hun ouders een realistisch beeld krijgen van de mogelijkheden. Ook het aanleren van de benodigde

vaardigheden maakt hier deel van uit. Onze kennis en ervaring zetten we eveneens in om de samenleving beter in te richten voor mensen met een beperking. Zo maakt MEE meedoen ook echt mogelijk.

Wat kan MEE in het jeugdbeleid voor gemeenten betekenen en hoe?

MEE kan gemeenten instrumenten bieden die hen helpen de uitdaging waarvoor zij staan aan te gaan.

- MEE coördineert de netwerken integrale vroeghulp. Deze netwerken hebben als doel ontwikkelingsproblemen en eventuele beperkingen zo vroeg mogelijk te signaleren en afgestemde hulp te bieden.
- Door een actieve rol van MEE in het CJG kunnen kinderen met een beperking snel de deskundige ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Omdat MEE altijd de hele context (gezin, school) waarbinnen de jongere functioneert meeneemt, kan MEE ook hier een belangrijke rol spelen bij de coördinatie van zorg en andere voorzieningen.
- Door vraagverduidelijking, bijvoorbeeld in een keukentafelgesprek, maakt MEE samen met de ouders hun hulpvraag concreet. Op basis hiervan stellen we een integraal plan op waarin we aangegeven hoe de nodige ondersteuning geboden kan worden.
- Bij de ondersteuning door MEE houden de ouders waar mogelijk zelf de regie. MEE biedt lichte vormen van ondersteuning waardoor dit mogelijk is. Daarbij

kan gedacht worden aan het trainen van vaardigheden, maar zo nodig ook aan trajectondersteuning.

- MEE inventariseert, activeert en ondersteunt het netwerk rond de ouders, waardoor de eigen regie mogelijk is en lichte vormen van ondersteuning of hulpverlening voldoende zijn. Ook mantelzorgers en vrijwilligers worden ondersteund.
- Waar dit nodig is helpt MEE bij het vinden van gespecialiseerde ondersteuning.
- MEE kan medewerkers van andere organisaties informeren over diverse beperkingen, hoe deze herkend kunnen worden en hoe met die cliënten moet worden omgegaan.
- MEE helpt niet alleen individuele cliënten en hun gezin, maar vervult ook taken voor de samenleving als geheel. Daarbij kan gedacht worden aan het signaleren van lacunes of gebreken in voorzieningen, of het adviseren van de gemeente bij beleidsvorming. Hierdoor worden de mogelijkheden voor participatie voor jongeren met een beperking verbeterd.

MEE kan de gemeente ook helpen bij het voorkomen en oplossen van maatschappelijke problemen rond jongeren met een beperking. MEE helpt juist ook jongeren en hun gezinnen die met een meervoudige (complexe) problematiek te maken hebben. Zonder de juiste ondersteuning kunnen bij hen gedragsproblemen ontstaan met alle gevolgen van dien. Ook komen bij hen meer dan gemiddeld zaken als loverboy-problematiek, schulden, drank- en drugsverslaving en dakloosheid voor. Dit geldt vooral voor

jongeren met een (licht) verstandelijke beperking of met autisme. Deze beperkingen zijn voor anderen niet altijd waarneembaar en herkenbaar. Dat leidt vaak tot onbegrip en een verkeerde aanpak. MEE herkent deze beperking en kan de jongeren, hun ouders en de gemeenten adequaat ondersteunen en adviseren waardoor overlast wordt voorkomen. Met het uitgangspunt 'één gezin, één plan' nemen diverse MEE-organisaties deel aan wijkteams waarmee gemeenten problemen binnen gezinnen integraal aanpakken.

Door de inzet van MEE op het juiste moment, worden veel problemen voorkomen en kosten bespaard. Mede doordat bij MEE voorlichting, preventie en lichte ondersteuning voorop staan. Dit blijkt ook uit een maatschappelijke businesscase van MEE: Iedere geïnvesteerde euro in MEE, levert gemiddeld vier euro op.

Veel gemeenten zijn te klein om het jeugdbeleid zelfstandig uit te voeren. In veel gevallen wordt dit regionaal opgepakt. Deze regionale aanpak sluit goed aan bij de schaal van de MEE-organisaties. De 22 regionale MEE-organisaties vormen met ca. 70 vestigingen een landelijk dekkend netwerk. Zij werken vaak op de schaal van een provincie of een deel daarvan. Vaak zijn dit gebieden waarbinnen gemeenten ook al op andere terreinen (bijvoorbeeld veiligheid) samenwerken.

Over onze bijdrage willen wij graag samenwerkingsafspraken maken met gemeenten. Deze afspraken

kunnen gaan over de dienstverlening die wij leveren vanuit onze AWBZ-financiering (individuele ondersteuning en maatschappelijke taken). Over activiteiten die hier niet in passen, kunnen wij aparte afspraken maken.

Partner Partner van de cliënt van de cliënt

Elise, 2 jaar

Elise is een meisje van twee met het Syndroom van Down. De ouders zijn door de kinderarts naar MEE verwezen met het advies om hun kind aan te melden voor een plaatsing op het kinderdagcentrum voor kinderen met een beperking. De ouders hebben er voor gekozen om Elise overdag thuis te hebben, omdat zij extra zorg nodig had bij de voeding. Dat gaat inmiddels beter en de ouders zoeken nu voor hun dochter een passende dagbesteding. Vanwege de voedingsproblemen adviseerde de kinderarts aanmelding bij een dagcentrum voor kinderen met een beperking. Hij heeft bij de ouders aangegeven dat daar meer zorg mogelijk is.

Omdat het voedingsprobleem min of meer opgelost is, is een plaatsing op een dagcentrum niet echt nodig. Door tussenkomst van MEE wordt reguliere opvang gerealiseerd in plaats van de oorspronkelijk gevraagde AWBZ-zorg. De begeleiding van het kind vindt nu dichtbij huis plaats. Er is sprake van demedicalisering en het proces van problematiseren van de beperking is gestopt.

Sjoerd, 16 jaar

De ouders van Sjoerd weten zich geen raad meer. Er is veel ruzie in huis en de ouders hebben het idee dat zij het gezag over hun zoon kwijt zijn. Sjoerd lijkt zijn eigen regels te bepalen en ouders krijgen moeilijk contact met hem, hij lijkt in zijn eigen wereld te leven. Na onderzoek bij de GGZ is duidelijk geworden dat Sjoerd functioneert op zwakbegaafd leerniveau en dat hij een vorm van autisme heeft. De ouders denken dat het beter is dat Sjoerd ergens anders gaat wonen omdat zij de situatie niet meer aankunnen.

De MEE-consulent brengt samen met de ouders de situatie in kaart door vraagverduidelijking. Er wordt een traject gestart en er volgen diverse gesprekken om de ouders uitleg te geven over en inzicht te geven in autisme en het ontwikkelingsniveau van Sjoerd. De opvoedvaardigheden van de ouders worden versterkt en zij krijgen handvatten aangereikt om op een andere manier met Sjoerd om te gaan. Daarnaast wordt hen geleerd hem duidelijke instructies te geven en meer ruimte te geven om na te denken.

Door de interventie van MEE is voorkomen dat Sjoerd naar een instelling ging. Sjoerd woont nog steeds thuis en heeft inmiddels een baan bij een bedrijf waar hij het erg naar zijn zin heeft. De ouders zijn blij met de inzichten die zij hebben gekregen over autisme. Dit heeft de onderlinge communicatie enorm verbeterd. Het gezin kan weer verder.

Methodieken

Triple P en Stepping Stones

Triple P staat voor Positief Pedagogisch Programma. De methode heeft een speciaal programma voor gezinnen met een kind met een beperking: Stepping Stones. In dit programma krijgen de ouders praktische vaardigheden aangereikt om gewenst gedrag bij hun kind te stimuleren en ongewenst gedrag juist aan te pakken. Goed communiceren en positieve aandacht geven aan dingen die het kind doet staan daarbij centraal.

Sociale Netwerk Strategieën (SNS) en Eigen Kracht Conferenties (EKC)

De werkwijzen Sociale Netwerk Strategieën en Eigen Kracht Conferenties gaan uit van de eigen kracht van de cliënt (volwassene, kind, gezin) en de omgeving: de kracht om beslissingen te nemen, plannen te maken, en dit plan voor de toekomst samen uit te voeren. In het leven van cliënten zijn professionele hulpverleners altijd passanten. Hierdoor bieden zij geen echte continuïteit. Familie en vrienden zijn vaak langduriger met elkaar verbonden en staan dicht bij de cliënt.

Dienstverlening van MEE

Vroegsignalering en vroeghulp

We dragen bij aan de vroegsignalering bij jongeren met een beperking en aan de totstandkoming van een integraal ondersteunings- en zorgaanbod voor jongeren en het gezin.

Versterken vaardigheden

MEE helpt jongeren bij het accepteren en omgaan met hun beperking. We ondersteunen hen bij het leren en versterken van vaardigheden die zij nodig hebben om zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren.

Gezinsondersteuning

We ondersteunen ouders, verzorgers, gezinsleden en hun netwerk bij het accepteren en omgaan met de beperking en de reacties daarop uit de omgeving.

Opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering

We ondersteunen ouders, verzorgers en het netwerk bij de ontwikkeling van opvoedingsvaardigheden. Is langdurige ondersteuning of zorg nodig? Dan helpen we hen bij het maken van een keuze voor de meest geschikte ondersteuning of zorg. Als dat nodig is, helpen we ook bij het aanvragen van een indicatie en het realiseren van een passend aanbod.

Netwerk opbouwen en behouden

Het gezin bouwt met onze hulp aan een betrouwbaar ondersteunend netwerk.

Ondersteuning bij keuze en realiseren zorg en voorkomen en oplossen van crises

Samen met het gezin en het netwerk onderzoeken we de mogelijkheden voor (aanvullende) professionele zorg. We ondersteunen bij het realiseren hiervan. Is de veiligheid van de jongere in het geding, dan melden we onze zorgen bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Of we melden die bij de Raad voor de Kinderbescherming. We informeren dan eerst de ouders of verzorgers daarover.

Is er een crisis? Dan ondersteunen we bij het zoeken naar een snelle oplossing.

Trajectondersteuning

Trajectondersteuning is een lichte vorm van ondersteuning waarbij de vinger aan de pols wordt gehouden en die meerjarig kan zijn. Het is vooral van belang voor ouders die door de ontwikkeling van hun kind steeds weer met nieuwe vragen worden geconfronteerd die zij niet zelfstandig of met behulp van hun (informele) netwerk kunnen oplossen.

Trajectondersteuning kan zwaardere vormen van hulpverlening voorkomen en sluit daarom goed aan bij het overheidsbeleid.

Trainingen en cursussen

MEE geeft ook trainingen en cursussen aan mensen met een beperking. Zoals trainingen in praktische zaken als het omgaan met geld of het reizen met het openbaar vervoer, maar ook Agressie Regulatie Trainingen, weerbaarheidstrainingen en sociale vaardigheidstrainingen.

Let's Talk, Girls' Talk

Diverse MEE-organisaties organiseren onder de naam *Let's Talk, Girls' Talk* trainingen voor meisjes van 14-18 jaar met een licht verstandelijke beperking. In tien bijeenkomsten van steeds twee uur leren zij omgaan met relaties en seksualiteit, en wordt hun weerbaarheid op dit terrein vergroot.

Thema's die daarbij aan de orde komen zijn:

- Verliefdheid
- Wat je wel/niet prettig vindt
- Jongens
- Verkering
- Grenzen stellen
- Anticonceptie

Agressie Regulatie Training (ART)

MEE organiseert ART voor kinderen van 9-12 jaar met een lichte verstandelijke beperking. Het is een preventieve training: hoe jonger/eerder kinderen leren omgaan met hun boosheid, hoe beter.

De training bestaat uit 3 pijlers:

- Kinderen leren door middel van gedragsoefeningen hun boosheid onder controle te krijgen.
- Kinderen leren sociale vaardigheden aan met gedragsoefening (om dit in te zetten als alternatief voor agressie).
- Kinderen groeien in hun niveau van moreel redeneren (of gewetensontwikkeling en het herkennen van 'denkfouten': uitgaan van het ergste, alleen aan jezelf denken, minder erg maken, anderen de schuld geven).

De training wordt gegeven op school (14 weken lang) door een consulent van MEE en een leerkracht die daarvoor eveneens getraind wordt.

Samenwerkings- en ketenpartner

MEE werkt intensief samen met ketenpartners om tot de beste ondersteuning te komen. MEE heeft hierin vaak een coördinerende rol.

Netwerken integrale vroeghulp en autisme

Nederland kent een landelijk dekkend stelsel van netwerken integrale vroeghulp. De MEE-organisaties verzorgen de coördinatie van deze netwerken. Daarnaast participeren ook instellingen voor gehandicaptenzorg, kinderrevalidatie, jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, de kinderopvang, scholen enz. in deze netwerken.

Door een intensieve samenwerking tussen de partners worden binnen deze netwerken ontwikkelingsachterstanden bij kinderen vroegtijdig opgespoord en wordt vooral in complexe situaties integraal hulp geboden. Hierbij worden de eigen kracht van de ouders en het sociale netwerk versterkt, waardoor ouders zelf de regie kunnen voeren.

Dit past uitstekend in de visie die aan de transitie van het jeugdbeleid ten grondslag ligt.

In bijna alle regio's bestaat ook een netwerk autisme waaraan organisaties deelnemen die zich daarmee bezighouden. Ook hier vervult MEE vaak de functie van coördinator.

Samenwerking met het CJG

MEE-organisaties zijn vaak sparring partner bij gemeenten in de regio en sluiten o.a. aan in de overleggen die vanuit het CJG georganiseerd worden. Tijdens een van deze overleggen wordt een familie besproken: een jong ouderpaar met een kindje van 1 jaar oud, dat inwoont bij de moeder van de vader. Vanuit het consultatiebureau zijn er zorgen over de opvoeding en de rol van oma binnen het gezin. Naarmate de casus verder wordt doorgesproken blijkt er sprake van een Autisme Spectrum Stoornis van de vader en een vermoeden van een mindere begaafdheid bij de moeder. Een multiprobleem-situatie die dreigt te escaleren wanneer niet snel ingegrepen wordt. Doordat MEE aanwezig is bij het overleg kan direct worden aangegeven wat de mogelijke beperkingen van de ouders betekenen voor alle dagelijkse zaken. Dit vraagt een andere inzet van begeleiding. MEE en de gemeente zijn overeen gekomen dat MEE de meest aangewezen organisatie is om de gezinscoaching uit te voeren.

De MEE-consulent heeft o.a. voor de moeder een traject voor persoonlijkheidsonderzoek uitgezet en voor de vader een dagstructurering aangebracht.

Wat een lang lopend traject leek te worden is door een aantal gerichte interventies van MEE flink gereduceerd.

Dienstverlening MEE

Participatie

MEE helpt gemeenten bij het participeren van jongeren in de samenleving. Dit doen we door cliënten en hun netwerk te helpen bij het leren accepteren van hun beperking, hen te leren ermee om te gaan en hen de vaardigheden aan te leren die zij nodig hebben om te kunnen functioneren in de samenleving.

Daarvan worden de jongeren zelf gelukkiger en worden kosten van voorzieningen en problemen als overlast bespaard.

Wij kunnen gemeentelijke plannen beoordelen als het gaat om mensen met een beperking. Dit komt de effectiviteit van de inzet van het beleid ten goede. Ook kunnen we meedenken bij het creëren van voorzieningen voor specifieke groepen als jeugdigen met een licht verstandelijke beperking, een stoornis in het autistisch spectrum of een niet-aangeboren hersenletsel.

Netwerkpartner

MEE functioneert in diverse netwerken en heeft daarbij vaak een coördinerende rol. Dit geldt vooral voor de netwerken integrale vroeghulp en de netwerken autisme.

Samenwerking in het CJG

De MEE-organisaties zijn onmisbare partners binnen het CJG, omdat zij in staat zijn om beperkingen bij jonge kinderen te signaleren, kinderen met een beperking en hun ouders te ondersteunen en hen te helpen bij het oplossen van vragen en problemen.

En via de netwerken integrale vroeghulp heeft MEE ook connecties met de medische sector waar het CJG niet over beschikt. Zij kunnen hierdoor een belangrijke coördinerende rol vervullen. De manier waarop de MEE-organisaties bij het CJG betrokken zijn, kan per gemeente verschillen, afhankelijk van de situatie en de wensen binnen de gemeente.

Dit loopt uiteen van partner in het kernteam, consultants die meedraaien in het frontoffice of consultants als deelnemer in casuïstiekoverleg tot consultants in het backoffice en consultants die op afroep meekijken.

Voor de samenwerking tussen Integrale Vroeghulp en de CJG's, is in opdracht van VWS een Handreiking geschreven.³

³ Samen sterk voor jonge kinderen met ontwikkelingsproblemen. Een handreiking voor gemeenten: mogelijkheden voor effectieve samenwerking tussen de Centra voor Jeugd en Gezin en de netwerken Integrale Vroeghulp. Deze Handreiking wordt gepubliceerd op www.samenwerkenvoordejeugd.nl

Maatschappelijke partner

MEE is partner voor algemene en reguliere voorzieningen en helpt hen om zo goed mogelijk om te gaan met jongeren met een beperking. MEE signaleert knelpunten en heeft een uitgebreide sociale kaart.

Adviespunt Kinderopvang

Sommige kinderen bij een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf vallen op vanwege hun gedrag. Ze maken moeilijk contact en kunnen niet goed meedoen met leeftijdsgenootjes. Soms vertonen ze druk agressief of juist teruggetrokken gedrag. Of ze praten nauwelijks of zijn moeilijk te verstaan. Deze kinderen hebben extra ondersteuning nodig. Maar welke ondersteuning is goed voor het kind? Wat kan een medewerker van peuterspeelzaal of kinderdagverblijf hierbij betekenen? In die situaties kan een Adviespunt Kinderopvang uitkomst bieden.

In zo'n adviespunt werken consultants van MEE samen met bijvoorbeeld pedagogisch medewerkers en logopedisten van instellingen in de regio. Zij zijn deskundig op het gebied van opvoedingsondersteuning van kinderen met (eventuele) ontwikkelingsproblemen en/of specifieke spraak-/taalproblemen.

Medewerkers in kinderopvang en peuterspeelzalen kunnen bij zo'n Adviespunt terecht met vragen over de ontwikkeling van kinderen op het gebied van onder andere:

- Gehoor/spraak/taal
- Gedrag (sociaal/emotioneel)
- Emotie
- Motoriek
- Algehele ontwikkeling

Signaleringsrapportage

De regionale MEE-organisaties houden bij welke knelpunten zij tegenkomen in de dienstverlening aan cliënten. Zij geven dit door aan MEE Nederland, die met deze gegevens aan de bel trekt bij ministeries, het CIZ, het UWV, verzekeraars enz. De regionale organisaties doen hetzelfde bij instellingen en organisaties binnen hun regio, waaronder de gemeenten.

Sociale kaart

MEE informeert gemeenten en organisaties over beschikbare voorzieningen in de omgeving op basis van de sociale kaart. Dit is een digitale databank waarin gezocht kan worden naar lokale, regionale en landelijke organisaties op het gebied van zorg, welzijn wonen en werken. De databank is specifiek voor mensen met een beperking of chronische aandoening en hun familieleden, vrienden en verzorgers.

ZAT's en veiligheidshuizen

MEE-organisaties doen mee aan de zorg- en adviesteams (ZAT) waarover elke school moet beschikken. Ook kunnen zij meewerken aan de veiligheidshuizen waar het gaat om jongeren die door hun beperking met complexe problemen te maken hebben of die door hun gedrag overlast veroorzaken. Ook kunnen MEE-consulenten helpen bij het horen en ondersteunen van jongeren met een beperking die dader of slachtoffer zijn van criminaliteit.

Dienstverlening MEE

Informatie en voorlichting

Gemeenten kunnen MEE inschakelen bij het geven van informatie en voorlichting over de mogelijkheden van jeugdigen met een beperking in relatie tot bijvoorbeeld opvoeding, leren, vrije tijd en andere levensgebieden. Bijvoorbeeld bij kinderdagverblijven, op scholen, bij werkgevers, medewerkers van gemeenten etc.

Signalering en advisering

Wij signaleren op regionaal en landelijk niveau wat de gevolgen zijn van de uitvoering van maatregelen en regelgeving op allerlei terreinen. Tevens signaleren we welke mogelijkheden en knelpunten dit oplevert voor mensen met een beperking. Op basis daarvan adviseren wij gemeenten over de oplossing van deze knelpunten en over het functioneel gebruiken van goede voorbeelden.

Trainingen en consultatie

Cursussen voor professionals

Sommige MEE-organisaties verzorgen cursussen en trainingen voor professionals als medewerkers van gemeenten, woningcorporaties, kinderopvang, sportverenigingen etc. waarin hen wordt geleerd hoe zij mensen met een licht verstandelijke beperking of autisme kunnen herkennen en hoe zij daarmee om moeten gaan.

Trainingen voor gemeentelijke functionarissen

MEE-organisaties verzorgen trainingen voor medewerkers van het Wmo-loket en van het Jongerenloket over het herkennen van en omgaan met mensen met een licht verstandelijke beperking. Sommige hebben ook enkele dagdelen per week zitting in het Jongerenloket. Ook geven zij voorlichting aan medewerkers van het Veiligheidshuis over LVB.

Dienstverlening MEE

Trainingen en cursussen voor functionarissen

Het herkennen van een beperking is een eerste stap naar de juiste ondersteuning, net als kennis over het omgaan met mensen met een beperking. MEE verzorgt trainingen en cursussen voor bijvoorbeeld scholen, medewerkers van het Wmo-loket en van het CJG.

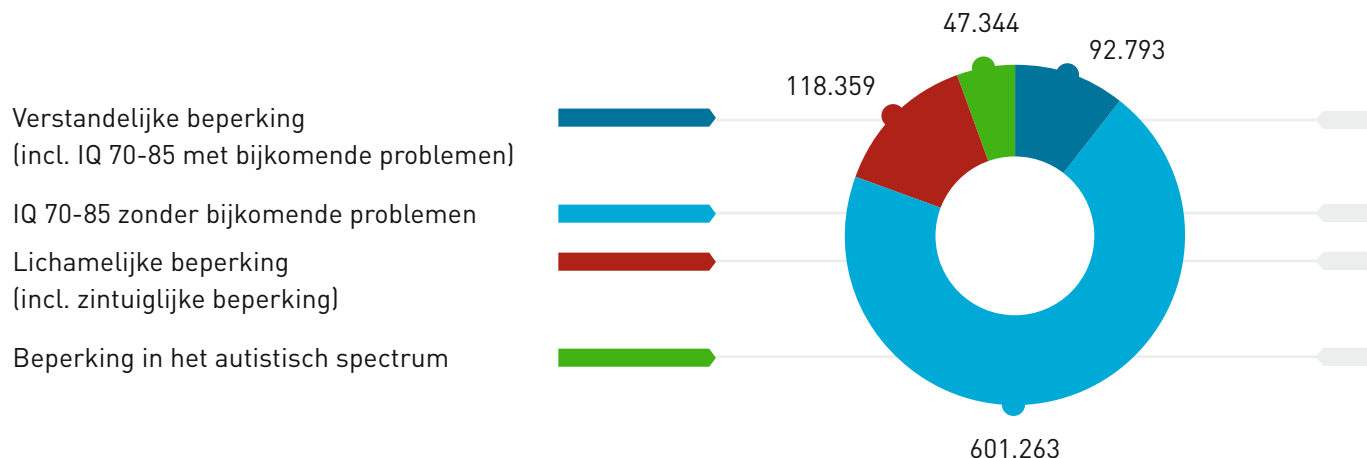
Consultatie

Organisaties in de gemeente kunnen ook voor consultatie bij ons terecht. Wij hebben kennis van (de aanpak van) kansrijke projecten. Deze kennis wordt ingezet om partijen (onder regie van de gemeenten) ertoe te bewegen dit soort projecten te initiëren voor de doelgroep.

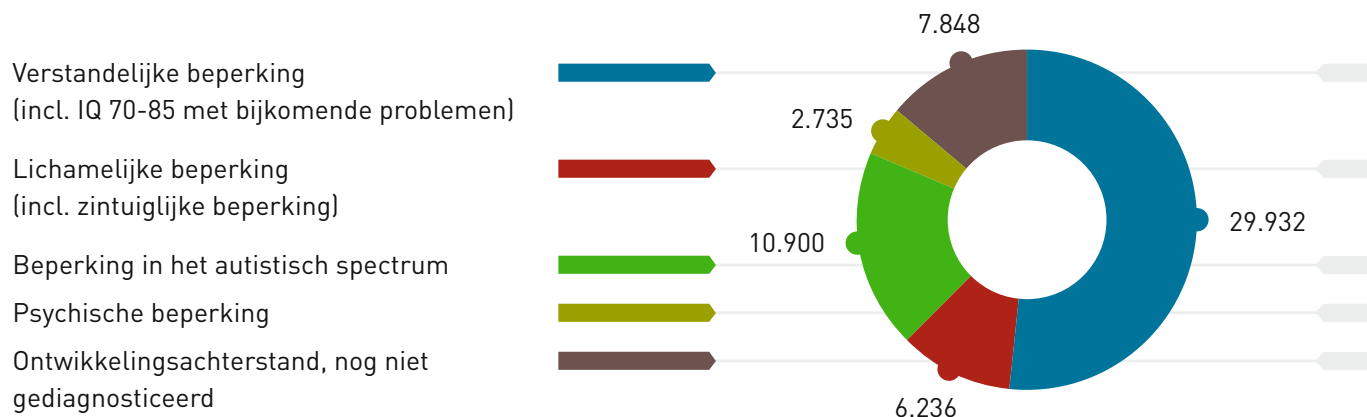
Daarnaast kan MEE een rol spelen in de publieksvoorlichting naar groepen inwoners met een specifieke beperking.

Feiten en cijfers

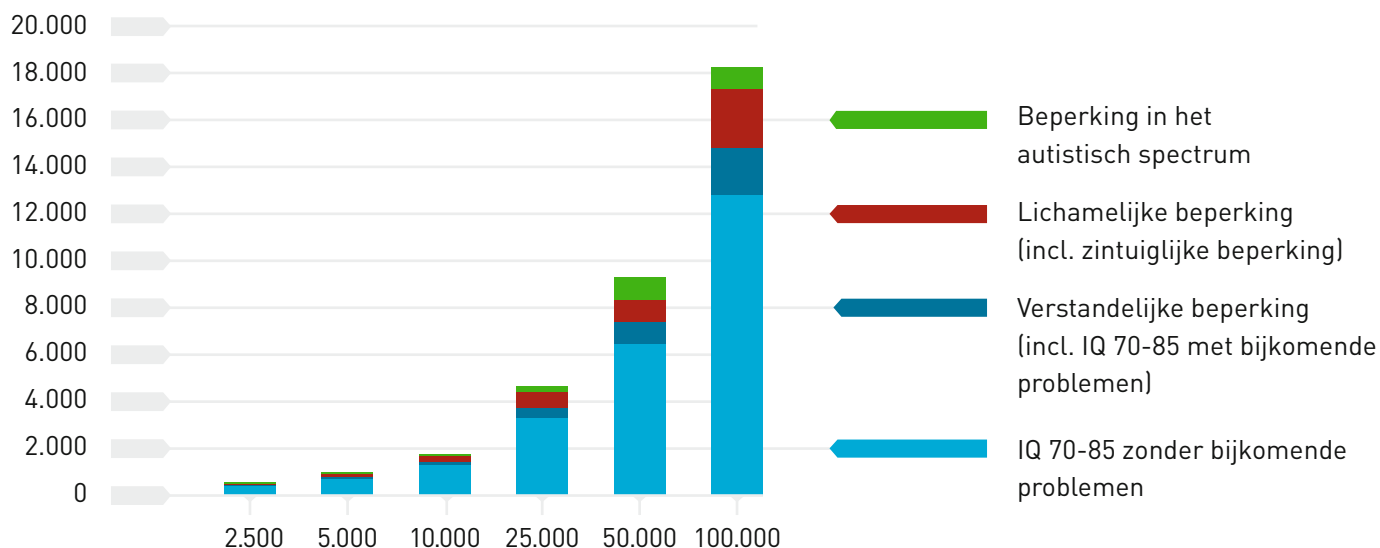
Aantal jongeren (tot en met 23 jaar) met een beperking in Nederland

Cliënten van MEE (tot en met 23 jaar) in 2011, verdeeld naar beperking

Aantal jongeren (tot en met 23 jaar) met een beperking in gemeenten met 2.500, 5.000, 10.000, 25.000, 50.000 en 100.000 inwoners van deze leeftijd

Bronnen

Centraal Bureau voor de Statistiek, Sociaal Cultureel Planbureau (2012), Gezondheidsraad (2009), MEE Nederland.

Disclaimer

Alle onderzoeken waarop de door ons gebruikte cijfers zijn gebaseerd zijn niet meer dan inschattingen.

De cijfers kunnen daarom grote verschillen vertonen met andere publicaties.

Daarnaast kunnen mensen meerdere beperkingen hebben, de cijfers van verschillende beperkingen kunnen daarom niet bij elkaar worden opgeteld.

Meer informatie?

Wilt u meer informatie over MEE of de inhoud van deze handreiking?

Neemt u dan contact op met Theo Haasdijk van MEE Nederland via

telefoonnummer (030) 236 37 15 of e-mail: t.haasdijk@meenederland.nl

Colofon

Tekst

Theo Haasdijk | MEE Nederland

Fotografie:

Inge Hondebrink

Hans Oostrum Fotografie

Eindredactie en productie:

Kyra van der Meulen

Annette Abels | MEE Nederland

Ontwerp

Lawine grafisch ontwerp | Utrecht

Druk

Boom & van Ketel *grafimedia* | Haarlem

Een digitaal exemplaar kunt u downloaden van www.mee.nl

Dit is een uitgave van MEE Nederland

Er is geen relatie tussen de personen op de foto's en de personen in de verhalen.

MEE Nederland

Vereniging voor ondersteuning bij leven met een beperking

Maliebaan 71f | 3581 CG Utrecht

Postbus 85271 | 3508 AG Utrecht

T 030 236 37 07

info@meenederland.nl

www.mee.nl

© augustus 2012

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van MEE Nederland.

MEE Nederland

Vereniging voor ondersteuning bij leven met een beperking

Maliebaan 71f | 3581 CG Utrecht

Postbus 85271 | 3508 AG Utrecht

T 030 236 37 07

info@meenederland.nl

www.mee.nl